

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

VI. An sit in Deo prouidentia, & ad quæ se extendat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

Dei operibus misericordiam eius, & iustitiam simul inueniri: unde dicit in respons. ad 1. etiam in damnatione reperiri aliquam Dei misericordiam, non quidem totaliter relaxantem, sed aliquam subleuantem; hoc est quod, cum Deus iuste possit acerbioribus adhuc pœnis eos affligere, id tamen ex misericordia non facit, sed eos semper citra condignum punit.

SECTIO VI.

An sit in Deo prouidentia, & ad que se extendat.

Nomine prouidentia intelligimus hic actum aliquem tum intellectus, tum voluntatis Dei, quo ipse ordinat & dirigit res creatas in suos fines particulares, ac præsertim in finem omnium vltimum, qui est ipse Deus.

Hoc supposito dicendum est 1. in Deo esse prouidentiam respectu omnium rerum creatarum. Est de fide & probari potest ex pluribus scripturæ locis. Sap. 8. *Attingit a fine ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter: & cap. 14. Tua, Pater, prouidentia gubernat. S. Matth. 6. Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & pater vester cælestis pascit illa. Considerate lilia agri, &c.*

Probat 2. ex S. Cypriano lib. de Idolorum vanitate: *Mundi vnus est rector, qui vniuersa, quacumque sunt, verbo iubet, ratione dispensat, virtute consummat: & ex S. Damasc. lib. 1. de Fide cap. 2. Quod Deus bonus sit, iustus, rerum omnium conditarum architectus; quod vim omnem imperiumq. habeat, omnia inspiciet, omnibus prospiciat, omnia in potestate habeat; hæc, inquam, omnia scimus & confitemur.*

Probat 3. ratione, quâ vtitur S. Thom. 1. p. q. 22. a. 2. quia, cum Deus sit causa efficiens prima & perfectissima omnium rerum, quæ ab illa pendent, non tantum in fieri, sed

ri, sed

ri, sed etiam in conseruari, hoc est, quod creaturæ omnes indigeant, non tantum vt initium sui esse à Deo accipiant, sed etiam eiusdem conseruationem & perfectionem hinc sequitur ad illum etiam pertinere res omnes, quæ creauit, in suos fines dirigere; cum inde potissimum eorum & conseruatio & perfectio pendeat.

Tertullianus in libello de animæ testimonio, hanc prouidentiam manifestam esse dicit ex communi consensu omnium gentium & nationum, inter quas nulla fuit adeo barbara, quæ non senserit esse aliquod numen supremum, quod res humanas cognoscat & gubernet, & ad quod in periculis & afflictionibus sit confugiendum, & quo præmia pro recte factis, supplicia pro sceleribus sint expectanda.

Dicendum 2. prouidentiam diuinam ad omnes profectas res creatas etiam minimas se extendere. Est de Fide, & probatur 1. ex scriptura: Sap. 6. *Puissimum & magnum ipse fecit, & equaliter cura est illi de omnibus.* S. Luc. 12. *Nonne quicquid pesseres uaneunt dipondio, & unus ex illis non est in olivitione coram Deo? Sed & capilli capitis uestri omnes numerati sunt.*

Probatur 2. ex S. Iren. lib. 2. cap. 4. *Nihil omnino eorum quæ facta sunt, & quæ sunt vel fiunt, Deum fugit; sed per illius prouidentiam unumquodque & habitum, & ordinem, & numerum, & quantitatem accipit propriam.* Et S. Hieron. Epist. 3. *Creatorem non tantum in caelo miramur & terra, Sole & Oceano, elephantibus, camelis, &c. sed & in minutis quoque animalibus formica, culice, muscis, uermiculis, & istiusmodi, quorum magis scimus corpora quam nomina, eandemque in cunctis ueneramus solertiam.* Videndus S. Ambr. lib. 1. de officijs cap. 13. 14. & 15. S. Greg. lib. 4. mor. cap. 16. S. Aug. lib. 5. de Genesi ad litteram cap. 21. & alij.

Verum contra hanc de prouidentia diuina doctrinam dua potissimum fieri solent obiectiones.

Prima est, quod non uideatur decere Dei maiestatem, ut eius prouidentia minimis rebus se immisceat, iuxta illud Apostoli I. Cor. cap. 9. *Numquid de bobus cura est Deo?*

Secunda, quod si Deus res humanas regeret & gubernaret,

naret, multi in eius gubernatione & regimine defectus repererunt; cum boni & iusti varijs plerumque confisterentur aduersis, mali e contra & peccatores bonis ac voluptatibus affluant.

Ad primam responderetur cum S. Ambr. lib. i. de officiis, *Si non est iniuria & probrum Dei minutissimas quasque res fecisse, multo minus probrum illius esse, eas factas regere.* Apostolus autem loco citato non omnino negat Deo curam esse de animantibus rationis expertibus, sed non talem nec tam specialem quam de hominibus, ac praesertim de ijs, qui se totos eius obsequio & cultui mancipant, de quibus Ilic loquitur.

Ad secundam vero dicendum est, Deum cum summa sapientia permittere, imò velle, ut in hac vita interdum iusti affligantur, mali vero prosperè agant: cum enim nulli adeò mali sint, quin aliquando boni aliquid agant; Deus illos in peccatis morituros ob idque damnandos praevidens, illorum opera vicunque bona, prosperitate aliqua temporali premiatur. Iustos autem afflictionibus varijs exerceri vult, tum ad probandam eorum fidem, tum ad pleniorum pro peccatis satisfactionem, tum etiam ad meritum cumulandum: quare optime S. Aug. in Enchir. cap. ii. *Deus, cum summe bonus sit, nullo modo sineret mali aliquid esse in operibus suis, nisi vsq; ne aliò esset omnipotens & bonus, v. etiam de malo beneficeret.*

CAPVT V.

De praedestinatione.

Quod olim Ezechieli Prophetae, hoc cuilibet catholico in omnibus fidei mysterijs, sed praesertim in illis, quae divinae praedestinationis arcana spectant, humiliter profitendum est; huius torrentis aquas ita profundas & altas esse, ut transadari omnino non possint:

possint: vnde merito exclamat Apost. Rom. II. *O altitudo diuitiarum sapientiae, & scientiae Dei: quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, &c.* Ideo iuxta consilium eiusdem Apost. 2. Cor. 10. nosmetipsos in nobis metientes, in hoc praedestinationis negotio procedemus secundum mensuram regulæ, quæ mensus est nobis Deus; id est, earum præsertim veritatum notitiam hinc inquiremus, quas Deus ipse reuelare, & per Ecclesiam proponere voluit; cætera omnino eius inscrutabili sapientiæ, & incomprehensibilibus iudicijs relinquentes, memores illius effati à Salomone prolati Prou. 25. *Qui scrutator est maiestatis, opprimetur à gloria.*

SECTIO I.

Quid prædestinationis, quid item reprobationis nomine debeat intelligi.

PRædestinatio, si vim nominis spectes, idem est, ac præcedens destinatio; destinare autem est, vel aliquid omnino apud se statuere, vel (vt dicit S. Thom. 1. p. q. 23. a. 1.) aliquid ad finem designare aut transmittere. Huius autem vocis sic intellecta apud SS. Patres duplex acceptio inuenitur; vna lata & minus propria, pro ordinatione rationalis creaturæ facta à Deo in quemlibet finem, siue in beatitudinem, siue in damnationem; quo sensu dicit S. Aug. lib. 15. de ciuit. cap. 1. ciuitatem Dei esse prædestinatam ad gloriam, ciuitatem verò diaboli ad ignem æternum esse prædestinatam. Altera stricta & propria, pro sola ordinatione rationalis creaturæ ad beatitudinem & vitam æternam; & eo sensu communiter tum in scripturis tum apud SS. Patres sumi solet, vt ex dicendis patebit. Cùm autem hæc diuina ordinatio sit ab æterno, ac proinde omne tempus præcedat, ideo præordinatio & prædestinatio dicitur, ita ut particula (præ) nihil aliud significet quàm antecessionem durationis seu æternitatis

ad tem
Gama
amden
eo sen
tionem
iungit,
stinat
bo (pr
scienti
res, an
in voce
Et sic
quàm a
Deus a
glorian
Quæ
an volu
quidem
tibus a
suam, q
cat S. A
cùm in
tum, be
cis. Et h
bono p
scientia
rantur,
lectum
eiorum
lentiæ.
Ex h
ratione
bus su
ctione
sed eti
conseq
la trib
ad